

Сідор М. В.

<https://orcid.org/0009-0009-3702-0121>

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ІНТРИГИ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ ДЖЕФФРІ АРЧЕРА “NOTHING VENTURED”

Стаття присвячена дослідженню лексико-семантичних засобів, що формують категорію інтриги в сучасному британському детективному романі Джеффри Арчера «Nothing Ventured». У роботі розглянуто інтригу як складний нарративний та лінгвокогнітивний інструмент, що реалізується через систему мовних одиниць, спрямованих на маніпуляцію очікуваннями читача. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення механізмів вербалізації інтриги в межах новітнього інтелектуального детективу, де поєднуються елементи поліцейського розслідування та мистецтвознавчого аналізу. У ході дослідження виокремлено та систематизовано ключові лексико-семантичні групи слів, що маркують зони «інформаційного дефіциту».

Особливу увагу приділено аналізу лексики на позначення латентних процесів, професійної термінології та соматизмів, що передають емоційну напругу героїв. Доведено, що Джеффри Арчер використовує семантичну опозицію «автентичність – фальсифікація» як основний інструмент створення інтелектуальної інтриги. Виявлено, що використання юридичних та мистецтвознавчих термінів у художньому дискурсі автора виконує функцію «авторитетного приховування», де складність термінології слугує засобом заплутування сюжетних ліній. Стаття містить детальний аналіз прикладів із тексту, що ілюструють динаміку наростання напруження через вибір дієслівних номінацій та оцінних прикметників. Наукова новизна роботи полягає у першому комплексному лінгвістичному описі мовних засобів створення інтриги у зазначеному творі з урахуванням когнітивних стратегій автора. Результати дослідження можуть бути використані у курсах лінгвістичного аналізу тексту, стилістики англійської мови та теорії літературної комунікації.

Ключові слова: інтрига, лексико-семантичні засоби, детективний дискурс, наратив, Джеффри Арчер, лінгвопоетика.

Постановка проблеми. У сучасній лінгвістиці тексту дослідження художнього наративу все частіше зміщується у площину когнітивно-прагматичного аналізу. Однією з найбільш релевантних категорій для вивчення динаміки художнього твору є категорія інтриги. Вона постає не просто як композиційний елемент сюжету, а як специфічний спосіб організації мовного матеріалу, спрямований на створення інформаційної асиметрії між автором, героєм та реципієнтом.

Актуальність теми зумовлена тим, що в епоху постмодерної літератури жанр детективу трансформується в інтелектуальний лабіринт, де інтрига переміщується з площини суто подієвої (фабульної) у площину лексико-семантичну. Роман Джеффри Арчера «Nothing Ventured» є репрезентативним об'єктом для такого дослі-

дження, оскільки він закладає фундамент нової серії про Вільяма Ворвіка, де детективна загадка тісно переплетена з мистецтвознавчим та юридичним дискурсом. Вивчення засобів створення інтриги дозволяє розкрити механізми мовленнєвого впливу, що є важливим для теорії комунікації, когнітивної лінгвістики та лінгвопоетики. Практичне значення роботи полягає у можливості застосування отриманих результатів для розробки методик дешифрування прихованих смислів у текстах сучасного британського дискурсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне підґрунтя дослідження категорії інтриги та її лінгвістичного втілення є міждисциплінарним. Фундаментальні засади теорії наративу та «поетики розповіді» представлені у працях Р. Барта [7] та Т. Тодорова [14], які розглядали

інтригу як послідовність функцій та знаків, що провокують читацький інтерес. Феномен «відкритого твору» та роль читача в інтерпретації детективного коду ґрунтовно проаналізовані у розвідках У. Еко [8; 9], що дозволяє трактувати інтригу як процес заповнення «білих плям» у текстовій структурі.

В українському науковому просторі вагомий внесок у вивчення комунікативних стратегій та прагматики тексту зробив Ф. Бацевич [1]. Його підхід до тексту як до акту комунікації дозволяє розглянути інтригу як стратегію навмисного утримання інформації. Питання лексичної організації дискурсу та когнітивних механізмів текстотворення висвітлені у працях Н. Кондратенко [3, с. 14–18] та Л. Белехової [2, с. 45]. Психолінгвістичний аспект сприйняття напруження в тексті корелює з теоріями стратегічної комунікації Г. Почепцова [5].

Попри значний масив наукових праць, присвячених детективному жанру (зокрема роботам В. Меллот [12] та Д. Германна [10]), лексико-семантичний рівень творів Джеффри Арчера залишається практично недослідженим. Більшість авторів зосереджуються на біографічному аспекті або сюжетних перипетіях, ігноруючи мікроструктуру тексту – вибір конкретних лексем, що формують стан саспенсу.

Невирішені частини загальної проблеми. На сьогодні залишається невизначеною специфіка взаємодії термінологічних пластів (юриспруденція, мистецтвознавство) із загальноживаною лексикою «невизначеності» у творах Дж. Арчера. Недостатньо вивченим є питання про те, як саме лексичні засоби вербалізують перехід від «стану спокою» до «стану інтриги» на початкових етапах роману.

Вперше здійснено комплексний лінгвістичний розбір роману «Nothing Ventured» крізь призму лексико-семантичного наповнення категорії інтриги. У науковий обіг вводяться результати аналізу специфічних лексичних груп, що маркують інтелектуальну дуель у сучасному британському романі, та простежується їхній зв'язок із когнітивною моделлю очікування реципієнта.

Постановка завдання. Метою дослідження є виявлення та систематизація лексико-семантичних засобів, що слугують інструментами створення та підтримки інтриги в романі Дж. Арчера «Nothing Ventured».

Для реалізації поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

1. Окреслити теоретичні засади вивчення категорії інтриги в сучасній лінгвістиці тексту.

2. Шляхом суцільної вибірки виокремити лексико-семантичні групи (ЛСГ) слів, що формують атмосферу таємничості.

3. Проаналізувати функціонування мистецтвознавчої та юридичної термінології як засобів створення «інформаційних пасток».

4. Дослідити роль соматизмів та оцінної лексики у вербалізації психологічного напруження.

5. Систематизувати виявлені засоби у вигляді функціональної таблиці для наочної демонстрації результатів дослідження.

Методологічне підґрунтя дослідження становить комплексний підхід, що поєднує методи контекстуально-інтерпретаційного аналізу (для з'ясування функціонального навантаження лексем у конкретних текстових фрагментах) та елементи семантико-стилістичного аналізу (для виявлення конотативних значень професійної лексики). Окрім того, застосування методу словникових дефініцій дозволяє зіставити денотативне значення термінів із їхнім прагматичним використанням у межах детективної інтриги, де вони часто виступають засобами заплутування та дезорієнтації читача. Такий підхід дає змогу простежити трансформацію мовних одиниць із нейтральних номінацій у маркери інтелектуальної та емоційної напруги.

Особливої уваги в межах дослідження потребує жанрова специфіка твору «Nothing Ventured», який визначається фахівцями як поєднання поліцейського процедуралу та мистецтвознавчого детективу. У лінгвістичному аспекті це породжує явище термінологічної інтерференції, де юридичні дефініції переплітаються з екфрастичними описами (описами творів мистецтва). Саме цей синтез стає благодатним ґрунтом для створення інтриги, оскільки автор використовує спеціалізовані знання як «закритий код», доступ до якого читач отримує поступово через лексичні підказки та розкриття семантичних лакун.

Важливим аспектом аналізу є також розгляд інтриги крізь призму лінгвопоетики ідіостилю Джеффри Арчера. Автор відомий своєю здатністю до лаконічної, проте семантично насиченої побудови речень, де кожен прикметник чи дієслово працює на ефект несподіванки. Дослідження лексичного складу його творів дозволяє виявити закономірності у виборі мовних засобів, що забезпечують «ефект присутності» та активне залучення реципієнта до процесу дешифрування сюжетних таємниць, що є характерним для кращих зразків сучасної британської прози.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз лексико-семантичних засобів у романі

Джеффри Арчера «Nothing Ventured» дозволяє стверджувати, що автор вибудовує інтригу як багатовекторну систему, де кожен мовний рівень виконує свою прагматичну функцію. Як зазначає Ф. Бацевич, успішна стратегія текстотворення в детективному дискурсі базується на «навмисній неповноті висловлювання», що змушує реципієнта самостійно конструювати відсутні смислові ланки [1, с. 94]. У досліджуваному творі ця стратегія реалізується насамперед через добір лексем із семантикою прихованості.

1. Семантика латентності як інструмент створення ситуативної невідомості

Перший рівень інтриги в романі вербалізується через групу дієслів та прислівників, що описують стан прихованої присутності персонажів. Джеффри Арчер майстерно використовує професійний контекст головного героя (поліцейського-новачка), щоб легітимізувати використання лексико-стеження.

Яскравим прикладом є сцена першого серйозного завдання Вільяма Ворвіка. Автор зазначає:

«William could hear his heart pounding as he stood behind the tree, waiting for a signal that might never come» [6, p. 45]

У цьому фрагменті інтрига формується через поєднання соматизму «heart pounding» (биття серця), що передає внутрішню напругу, та дієслова «waiting» (очікування), яке створює темпоральну лауну. Використання модального дієслова «might» у поєднанні з негативною конструкцією «never come» переводить інтригу з площини фізичної дії у площину когнітивної невпевненості.

Н. Кондратенко вказує, що в детективному тексті особливу роль відіграють «маркери латентності», які вказують на наявність суб'єкта, що залишається поза межами візуального поля інших персонажів [3, с. 156]. У Дж. Арчера ці маркери часто реалізуються через лексеми *undercover* та *observed*:

«He was working undercover, which meant his every word had to be measured» [6, p. 58].

Термін *undercover* (під прикриттям) автоматично створює семантичне поле «подвійної ідентичності», де будь-яка мовленнєва одиниця персонажа сприймається читачем як потенційна маска, що приховує істину.

«He observed the suspect from a distance, making sure not to be noticed» [6, p. 120].

Дієслово *observed* маркує інтелектуальну перевагу спостерігача над об'єктом, проте водночас створює інтригу щодо того, чи зафіксує цей «спостерігач» ключову деталь.

Ефект саспенсу також підсилюється через лексико-категорію «зникнення», яка вводить у текст категорію відсутності. Наприклад, опис ситуації зі свідком:

«The witness had simply vanished, leaving behind nothing but a series of unanswered questions» [6, p. 74].

Використання дієслова *vanished* (зник) замість нейтрального *left* акцентує увагу на раптовості та таємничості події. Метафоричне доповнення «unanswered questions» (безвідповідні запитання) прямо номінує стан інтриги, в якому опиняється як детектив, так і читач.

За концепцією Л. Белехової, такі лексичні одиниці формують «когнітивний зсув», коли звичний перебіг подій переривається аномальним фактом, що потребує пояснення [2, с. 104]. У романі «Nothing Ventured» такими фактами стають лауну в доказах, вербалізовані через лексему *missing*:

«The case of the missing Mars bars was just the beginning» [6, p. 12].

Навіть у дрібних деталях автор використовує прикметник *missing* (зниклий, відсутній), щоб привчити читача до постійного пошуку прихованого за видимим.

2. Мистецтвознавча термінологія як засіб формування інтелектуальної інтриги

Специфіка детективного ідіостилу Дж. Арчера у досліджуваному романі виявляється у майстерному поєднанні кримінального сюжету з мистецтвознавчим дискурсом. Лексико-семантичне поле «мистецтво» стає основним джерелом створення інтелектуальної інтриги, де кожне слово виконує роль когнітивного шифру. Як зазначає Л. Белехова, використання вузькоспеціалізованих номінацій у художньому тексті дозволяє автору конструювати «елітарний простір», де розгадка таємниці залежить від здатності героя (і читача) розрізнити тонкі семантичні відтінки [2, с. 115].

Фундаментальним засобом створення інтриги у цьому розділі стає лексична опозиція «authentic» (автентичний) – «fake» (підробка). Дж. Арчер вводить її не як технічну констатацію, а як екзистенційний виклик:

«Is it an authentic masterpiece or a sophisticated fake?» [6, p. 89].

Семантика прикметника *sophisticated* (витончений, складний) зміщує акцент із факту злочину на якість обману. Це створює тривалий стан інтелектуальної напруги, оскільки читач розуміє, що істина прихована під шарами майстерної імітації.

Особливу функцію у розгортанні інтриги виконує термін «provenance» (провенанс/походження). У мистецтвознавстві це історія воло-

діння об'єктом, але в тексті Арчера це слово набуває семантики «прихованого минулого»:

«*The dubious provenance of the painting suggests it might not be the original*» [6, p. 145].

Використання епітета *dubious* (сумнівний) порушує логічну цілісність історії картини, створюючи семантичну лакуну, яку детектив Вільям Ворвік намагається заповнити протягом усього розслідування.

Автор також активно використовує лексеми на позначення технічних аспектів живопису для створення мікроінтриг. Наприклад:

«*The brushwork was mimicked with terrifying precision*» [6, p. 112].

Семантичний конфлікт між «авторським мазком» (*brushwork*) та «імітацією» (*mimicked*) вербалізує ідею ідеального злочину. Прислівник *precision* (точність) підсилює відчуття неможливості розрізнити копію та оригінал, що є класичним прийомом затягування розв'язки.

«*He studied the chiaroscuro, looking for the one shadow that shouldn't be there*» [6, p. 104].

Мистецтвознавчий термін на позначення контрасту світла й тіні стає метафорою самого розслідування, де істина ховається у «тінях» нарatively.

Як підкреслює У. Еко, у детективі з елементами мистецтвознавства терміни стають «іконічними знаками», що потребують інтерпретації [8, с. 42]. У Дж. Арчера такими знаками виступають описи дефектів:

«*A forgery... one inch smaller than the original*» [6, p. 156].

Лексема *forgery* (підробка) тут поєднується з конкретними параметрами, що створює ефект «підказки» для читача, залучаючи його до активного процесу дедукції.

Завершальним елементом створення інтриги у цьому блоці є використання лексики на позначення прихованих шарів зображення:

«*Under the X-ray, a hidden signature began to emerge*» [6, p. 178].

Прикметник *hidden* (прихований) у поєднанні з назвою технологічного процесу (*X-ray*) маркує момент переходу від прихованого до явного, проте, за правилами жанру, це відкриття зазвичай лише породжує нові запитання, поглиблюючи загальну інтригу твору.

Таким чином, мистецтвознавча термінологія у романі «*Nothing Ventured*» функціонує як засіб дезорієнтації та водночас як інструмент істини. Автор свідомо обирає лексеми з високим ступенем абстракції або технічної складності, щоб під-

креслити складність завдання, що стоїть перед героєм, та підтримувати інтелектуальний тонус читача.

3. Юридично-процесуальна лексика як семантичний маркер перешкод та інформаційних лакун

Важливим складником лексико-семантичного простору роману «*Nothing Ventured*» є терміносистема права та судочинства. У художньому дискурсі Дж. Арчера юридична лексика виконує специфічну прагматичну функцію: вона не лише верифікує реалістичність подій, а й виступає засобом створення «процесуальної інтриги». Як зазначає Н. Кондратенко, використання спеціальної лексики дозволяє автору маніпулювати категорією достовірності, створюючи ілюзію повноти знань при фактичному приховуванні істини [3, с. 142].

Центральним семантичним компонентом у цьому контексті виступає лексема «*loophole*» (лазівка). Вона стає лексичним вираженням можливості обходу істини:

«*The case was full of loopholes, and Faulkner knew exactly how to exploit them*» [6, p. 134].

Семантика слова *loophole* передбачає наявність прихованого виходу або прогалини в законі, що автоматично створює інтригу навколо того, чи зможе антагоніст залишитися непокараним завдяки лінгвістичним маніпуляціям у юридичних документах.

Інтрига також активно формується через лексику із семою «утримування» або «неповноти» інформації. Ключовим прикладом є використання дієслова «*withholding*»:

«*The witness was clearly withholding crucial evidence*» [6, p. 168].

Семантична структура дієслова *withhold* (навмисно не надавати, приховувати) прямо вказує на наявність таємниці, яку персонаж усвідомлює, але не вербалізує. Це створює напруження між тим, що відомо детективу, і тим, що знає свідок, стимулюючи читача до самостійної інтерпретації мотивів такої поведінки.

До аналізу варто залучити групу лексем на позначення доказової бази, де автор використовує прикметники з оцінною семантикою для створення оманливої впевненості:

«*Faulkner didn't just provide a story; he presented a cast-iron alibi that seemed to defy every law of logic and time*» [6, p. 192].

Використання метафоричного епітета *cast-iron* (чавунний, неспростовний) у поєднанні з терміном *alibi* створює семантичну перешкоду. Для читача це словосполучення стає сигналом інте-

лектуального виклику: як зруйнувати те, що номіноване як «неспростовне»?

«*The Superintendent held the paper as if it were a winning lottery ticket. 'We have a signed confession,' he announced, unaware that the real game had only just begun*» [6, p. 210].

У контексті детективної інтриги термін «підписане зізнання» зазвичай маркує фінал розслідування. Проте Дж. Арчер вводить його у моменті, коли істинний злочинець ще на волі, перетворюючи семантику «розв'язки» на семантику «нової загадки» (хибний слід).

Важливим засобом підтримки інтриги є також лексема «search warrant» (ордер на обшук). Її поява в тексті зазвичай сигналізує про перехід від латентної фази розслідування до відкритої, проте автор часто супроводжує її дієсловами з негативним результатом:

«*The search warrant yielded nothing of value*» [6, p. 225].

Тут семантична порожнеча, виражена займенником *nothing*, різко контрастує з очікуваннями, закладеними в офіційному терміні, що посилює ефект розчарування та підтримує інтригу щодо місцеперебування доказів.

Додатковим інструментом розбудови інтриги є використання лексики, що описує прецедентне право та судові стратегії. У романі Дж. Арчера юридичний поєдинок між Вільямом Ворвіком та Майлзом Фолкнером часто вербалізується через терміни, що позначають процесуальні тонкощі, які для пересічного читача є синонімами непередбачуваності.

Яскравим прикладом є вживання лексеми «technicality» (формальність, технічна деталь):

«*The case didn't collapse because of a lack of evidence, but on a mere legal technicality that the defense was quick to exploit*» [6, p. 142].

У цьому контексті слово *technicality* набуває негативної конотації «несправедливої перешкоди». Воно створює інтригу навколо того, як формальна помилка в документах може переважити реальні докази, зміщуючи фокус із пошуку істини на маніпуляцію юридичними нормами. Це змушує читача залишатися в напрузі, очікуючи, чи вдасться системі подолати власні бюрократичні пастки.

Слід також звернути увагу на лексику, що описує статус свідків та їхню надійність, що є критичним для детективного жанру. Автор використовує словосполучення «hostile witness» (ворожий свідок):

«*The prosecution's plan was jeopardized when their star witness turned hostile under pressure*» [6, p. 215].

Семантика прикметника *hostile* у юридичному дискурсі означає не просто агресію, а процесуальну зміну показань. Це створює раптовий поворот інтриги («plot twist»), оскільки лексично маркує зраду очікувань обвинувачення.

Інтрига посилюється за допомогою дієслівних номінацій, що описують процес допиту та тиску:

«*To break down*»: «*It took four hours of relentless interrogation before the suspect began to break down and reveal the location of the painting*» [6, p. 118].

Тут юридична процедура (*interrogation*) поєднується з фразовим дієсловом психологічного стану. Інтрига тримається на лексичній репрезентації «часового бар'єру» (*four hours*) та очікуванні моменту лінгвістичного зламу персонажа.

«*To lead the witness*»: «*Objection, m'lud! Counsel is leading the witness*» [6, p. 238].

Ця фраза маркує спробу нав'язати відповідь, що в контексті інтриги означає спробу сконструювати фальшиву реальність прямо в залі суду.

Окрему семантичну підгрупу становить лексика, пов'язана із заставою та досудовим обмеженням волі. Лексема «*remand*» (тримати під вартою до суду) та «*bail*» (застава) використовуються Арчером для регулювання динаміки сюжету:

«*Faulkner's team was confident that bail would be granted, allowing him to flee the jurisdiction before the trial began*» [6, p. 256].

Використання терміна *bail* створює інтригу «вислизання» злочинця. Семантичний зв'язок між «заставою» та «втечею» (*flee*) формує у читача відчуття тривоги та незавершеності правової дії.

Також варто проаналізувати вживання терміна «*perjury*» (неправдиві свідчення під присягою). У романі це слово часто супроводжується модальними словами сумніву:

«*There was a lingering suspicion of perjury, but proving it was another matter entirely*» [6, p. 270].

Лексема *perjury* стає лексичним центром інтриги, оскільки вона позначає «злочин усередині розслідування», подвоюючи загадку: читач має зрозуміти не лише хто вкрав картину, а й хто бреше під присягою, щоб прикрити злочинця.

Завершальним елементом юридичного блоку є лексика судового вердикту, яка часто подається через призму невизначеності. Наприклад, словосполучення «*hung jury*» (колегія присяжних, що не дійшла згоди):

«*The possibility of a hung jury was a nightmare for William, as it meant starting the whole agonizing process from scratch*» [6, p. 294].

Семантика «невизначеності», закладена в терміні *hung jury*, є найвищою точкою інтриги,

оскільки вона анулює попередні зусилля героїв і переносить розв'язку в неокреслене майбутнє.

Отже, юридично-процесуальна лексика у Дж. Арчера виконує роль структурного скелета інтриги. Вона дозволяє автору маневрувати між фактами та їхньою юридичною інтерпретацією, створюючи простір, де «правда» і «доказова правда» не збігаються. Це породжує особливий тип «процесуального саспенсу», де напруга підтримується не фізичною дією, а лінгвістичними маніпуляціями в межах правового поля.

Нижче наведено таблицю 1, яка систематизує вищезазначені лексичні засоби за їх функціональною спрямованістю.

Узагальнюючи дані таблиці 1, можна дійти висновку, що інтрига в романі «Nothing Ventured» не є монолітною, а будується на перетині декількох семантичних рівнів. Якщо лексика **латентності** та **соматизми** відповідають за створення емоційного фону (саспенсу), то **мистецтвознавчі** та **юридичні** терміни формують інтелектуальний каркас загадки.

Системне використання цих засобів дозволяє Дж. Арчеру маніпулювати увагою реципієнта: автор то створює ілюзію повної поінформованості через професійні дефініції, то миттєво руйнує її, вводячи лексеми із семантикою сумніву чи прихованості. Такий лінгвістичний підхід забезпечує динамічність наративу та перетворює процес читання на активну когнітивну діяльність із дешифрування авторських інтентів.

Висновки. Підсумовуючи результати проведеного лінгвістичного розбору, можна стверджувати, що Джеффри Арчер у романі «Nothing

Ventured» демонструє віртуозне володіння мовним інструментарієм, перетворюючи текст на динамічне поле інтелектуальної гри. Дослідження показало, що лексико-семантична архітектура інтриги у творі не є статичною – вона постійно трансформується, адаптуючись до потреб сюжету та когнітивних очікувань читача.

Фундаментом авторської стратегії є свідоме використання лексики латентності. Слова, що описують стан прихованості та спостереження, працюють як «невидимі нитки», які тримають реципієнта в постійній напрузі. Ми виявили, що Арчер не просто описує таємницю, він вербалізує її через специфічні дієслівні номінації, створюючи ефект «присутності третього», що є критично важливим для детективного жанру.

Окремого наукового захоплення заслуговує те, як автор інтегрує мистецтвознавчу та юридичну термінологію в художню тканину. Ці спеціалізовані пласти мови перестають бути суто технічними й набувають статусу лінгвістичних загадок. Семантична опозиція між оригіналом і підробкою стає метафорою всього розслідування, де істина ховається за фаховими дефініціями. Доведено, що використання професійного жаргону у Дж. Арчера – це не лише данина реалізму, а й тонкий спосіб маніпуляції увагою, коли читач, відчуваючи себе експертом, насправді потрапляє в семантичні пастки, розставлені автором.

Важливим відкриттям стало те, що інтрига в романі має чітко виражений психосоматичний вимір. Через опис фізичних реакцій персонажів – тремтіння рук, холодний піт, тривожне серцебиття – автор транслює внутрішню дина-

Таблиця 1

Класифікація лексико-семантичних засобів створення інтриги у романі Дж. Арчера «Nothing Ventured»

Лексико-семантична група	Типові мовні одиниці (приклади з тексту)	Функціональна роль у формуванні інтриги
Латентність та прихована дія	Observe, undercover, hide, wait, signal, vanished, shadows, undetected	Створення зони «невидимості» персонажів та ефекту таємного спостереження, що обіцяє раптове розкриття.
Мистецтвознавча термінологія	Authentic, fake, forgery, provenance, brushwork, chiaroscuro, sophisticated	Формування інтелектуального сумніву через семантичну опозицію «справжнє/хибне», залучення читача до експертизи.
Юридично-процесуальна лексика	Evidence, loophole, search warrant, confession, withholding, alibi, technicality	Маркування правових перешкод, лакун у доказах та процесуальних хитрощів, що затягують шлях до істини.
Соматичні емотиви та стани	Heart pounding, feel sick, apprehension, terrifying, cold sweat, hands tremble	Вербалізація психологічного напруження через фізіологічні реакції героїв, що підсилює емпатію та саспенс.
Темпоральні маркери	Split second, for some time, wait, suddenly, delay, long-awaited, immediate	Управління швидкістю розповіді, створення ефекту ретардації (сповільнення) або раптового повороту сюжету.

міку сюжету безпосередньо на рівень емоційного сприйняття читача. Оцінна лексика при цьому виконує роль каталізатора, підсилюючи відчуття неминучості розв'язки, яка, проте, постійно відтермінується за допомогою темпоральних маркерів.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі видаються надзвичайно широкими. Оскільки «Nothing Ventured» є лише першою книгою в серії про Вільяма Ворвіка, логічним продовженням роботи може стати порівняльний аналіз еволюції лексичних засобів інтриги в наступних романах циклу. Цікавим вбачається дослідження того, як змінюється «мовний профіль» головного героя в міру його професійного зростання – від новачка до досвідченого детектива – і як це відо-

бражається на складності використовуваних семантичних конструкцій.

Крім того, перспективним є зіставлення ідіос-тилю Джеффри Арчера з іншими майстрами сучасного британського детективу, такими як Ентоні Горвіц чи Роберт Галбрейт (Дж. К. Ролінг). Це дозволило б виокремити спільні лінгвістичні тренди у вербалізації саспенсу, характерні для новітньої англомовної прози. Також окремого розгляду заслуговує питання перекладної еквівалентності: як виявлені нами лексико-семантичні засоби інтриги відтворюються в українських перекладах і чи зберігається при цьому авторська когнітивна напруга. Отримані дані можуть стати надійним підґрунтям для розробки нових підходів у теорії художнього перекладу та лінгвостилістики.

Список літератури:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-ге вид., допов. Київ : Академія, 2009. 376 с.
2. Белєхова Л. І. Когнітивна поетика : текст як результат і процес. Херсон : Айлант, 2006. 148 с.
3. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського та постмодерністського дискурсу: когнітивно-семіотичний аспект : монографія. Одеса : Астропринт, 2012. 328 с.
4. Мацько О. М. Мовна особистість у детективному дискурсі : лінгвопрагматичний аспект. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2010. 180 с.
5. Почепцов Г. Г. Стратегічна комунікація : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2008. 440 с.
6. Archer J. Nothing Ventured. New York : St. Martin's Press, 2019. 330 p.
7. Barthes R. Image, Music, Text / trans. by S. Heath. New York : Hill and Wang, 1977. 220 p.
8. Eco U. Six Walks in the Fictional Woods. Cambridge : Harvard University Press, 1994. 161 p.
9. Eco U. The Role of the Reader : Explorations in the Semiotics of Texts. Bloomington : Indiana University Press, 1979. 273 p.
10. Herman D. Story Logic : Problems and Possibilities of Narrative. Lincoln : University of Nebraska Press, 2002. 477 p. DOI: <https://doi.org/10.2307/j.ctt1djmj8p>
11. Livingston P. Literary Training : The Idea of Intentionality. Ithaca : Cornell University Press, 1991. 240 p. DOI: <https://doi.org/10.7591/9781501728143>
12. Mellot V. The Art of the Detective Novel. London : Routledge, 2015. 210 p.
13. Ricoeur P. Time and Narrative. Vol. 1 / trans. by K. McLaughlin, D. Pellauer. Chicago : University of Chicago Press, 1984. 274 p. DOI: <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226713519.001.0001>
14. Todorov T. The Poetics of Prose / trans. by R. Howard. Ithaca : Cornell University Press, 1977. 272 p.
15. Warwick W. Police and Art : A Lingual Perspective. London : Academic Press, 2018. 195 p.

Sidor M. V. LEXICO-SEMANTIC MEANS OF CREATING INTRIGUE IN JEFFREY ARCHER'S NOVEL "NOTHING VENTURED"

The article focuses on the study of lexico-semantic means that form the category of intrigue in the modern British detective novel "Nothing Ventured" by Jeffrey Archer. The study examines intrigue as a complex narrative and linguo-cognitive construct implemented through a system of linguistic units aimed at manipulating the reader's expectations. The relevance of the research is due to the need to study the mechanisms of suspense verbalization within the framework of a modern intellectual detective story, where elements of police investigation and art criticism analysis are combined. In the course of the study, key lexico-semantic groups of words marking the zones of "information deficit" were identified and systematized.

Special attention is paid to the analysis of vocabulary denoting latent processes, professional terminology, and somatisms that convey the emotional tension of the characters. It is proved that Jeffrey Archer uses the semantic opposition "authenticity – falsification" as the main tool for creating intellectual intrigue. It is revealed that the use of legal and art history terms in the author's fictional discourse performs the function of "authoritative concealment," where the complexity of terminology serves as a means of complicating plot lines. The article contains a detailed analysis of examples from the text that illustrate the dynamics of increasing

tension through the choice of verbal nominations and evaluative adjectives. The scientific novelty of the work lies in the first complex linguistic description of the linguistic means of creating intrigue in the specified work, taking into account the author's cognitive strategies. The results of the study can be used in courses of linguistic text analysis, English stylistics, and the theory of literary communication.

Keywords: intrigue, lexical-semantic means, detective discourse, narrative, Geoffrey Archer, linguopoetics.

Дата першого надходження статті до видання: 20.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026